

МІНІСТЕРСТВО ОХОРОНИ ЗДОРОВ'Я УКРАЇНИ
НАЦІОНАЛЬНИЙ ФАРМАЦЕВТИЧНИЙ УНІВЕРСИТЕТ
Факультет фармацевтичний
Кафедра фармакології та фармакотерапії

МЕДИЦИНА НАДЗВИЧАЙНИХ СИТУАЦІЙ

(назва освітньої компоненти)

**РОБОЧА ПРОГРАМА
освітньої компоненти**

підготовки	<u>другий (магістерський) рівень</u> (назва рівня вищої освіти)
галузі знань	<u>22 Охорона здоров'я</u> (шифр і назва галузі знань)
спеціальності	<u>226 Фармація, промислова фармація</u> (код і найменування спеціальності)
освітньої програми	<u>Клінічна фармація</u> (найменування освітньої програми)
спеціалізації	<u></u> (найменування освітньої програми)

2023 рік
рік створення

Робоча програма освітньої компоненти Медицина надзвичайних ситуацій спеціальності 226 Фармація, промислова фармація освітньої програми Клінічна фармація для денної форми навчання для здобувачів вищої освіти 3 курсу.

Розробники: ШТРИГОЛЬ Сергій, завідувач кафедри фармакології та фармакотерапії, д.мед.н., професор
БЄЛІК Галина, доцент закладу вищої освіти кафедри фармакології та фармакотерапії, к.фарм.н., доцент
ЖАБОТИНСЬКА Наталія, доцент закладу вищої освіти кафедри фармакології та фармакотерапії, к.мед.н., доцент

(вказати ПРІЗВИЩЕ, ім'я авторів, їхні посади, наукові ступені та вчені звання)

Робоча програма розглянута та затверджена на засіданні кафедри фармакології та фармакотерапії

Протокол від «28» серпня 2023 року № 1

Зав. кафедри

(підпис)

проф. Сергій ШТРИГОЛЬ
(Ім'я ПРІЗВИЩЕ)

Робоча програма схвалена на засіданні методичної профільної комісії з біомедичних дисциплін

Протокол від «01» вересня 2023 року № 1

Голова профільної комісії

(підпис)

проф. Надія КОНОНЕНКО
(Ім'я ПРІЗВИЩЕ)

1. Опис освітньої компоненти

Мова навчання: українська

Статус освітньої компоненти: вибіркова

Передумови вивчення освітньої компоненти: вивчення освітньої компоненти «Медицина надзвичайних ситуацій» спирається на знання, здобуті здобувачами вищої освіти під час вивчення дисциплін «Нормальна фізіологія людини», «Перша долікарська допомога з ознайомчою медичною практикою», «Нормальна анатомія людини», «Безпека життєдіяльності».

Предметом вивчення освітньої компоненти «Медицина надзвичайних ситуацій» є медико-санітарні наслідки надзвичайних ситуацій, викликаних різними причинами природного та техногенного походження, невідкладні дії з ліквідації цих наслідків, а також організація заходів щодо попередження розвитку надзвичайних ситуацій.

Інформаційний обсяг освітньої компоненти. На вивчення освітньої компоненти відводиться **120** годин **4** кредити ECTS

2. Мета та завдання освітньої компоненти

Метою викладання освітньої компоненти «Медицина надзвичайних ситуацій» є сформувати у студентів знання та вміння щодо основ запобігання та ліквідації медико-санітарних наслідків надзвичайних ситуацій різного характеру, порядку проведення лікувально-евакуаційних заходів серед цивільного населення в умовах надзвичайних ситуацій.

Основними **завданнями** освітньої компоненти «Медицина надзвичайних ситуацій» є формування у студентів знань, умінь та навичок щодо оцінки стану постраждалих при надзвичайних ситуаціях, надання домедичної допомоги постраждалим при невідкладних станах в умовах надзвичайних ситуацій, основ організації ліквідації наслідків та запобігання розвитку надзвичайних ситуацій, організації і порядку проведення лікувально-евакуаційних заходів серед цивільного населення.

3. Компетентності та заплановані результати навчання

Освітня компонента «Медицина надзвичайних ситуацій» забезпечує набуття здобувачами освіти **компетентностей**:

- *інтегральна:*

Здатність розв'язувати типові та складні спеціалізовані задачі та критично осмислювати й вирішувати практичні проблеми у професійній фармацевтичній діяльності із застосуванням положень, теорій та методів фундаментальних, хімічних, технологічних, біомедичних та соціально-економічних наук; інтегрувати знання та вирішувати складні питання, формулювати судження за недостатньої або обмеженої інформації; зрозуміло і недвозначно доносити власні знання, висновки та їх обґрунтованість до фахової та нефахової аудиторії

- *загальні:*

ЗК 2. Здатність застосовувати знання у практичних ситуаціях

ЗК 7. Здатність до адаптації та дії у новій ситуації

- *спеціальні (фахові, предметні):*

ФК 3. Здатність здійснювати домедичну допомогу хворим та постраждалим у екстремальних ситуаціях та при невідкладних станах.

ФК 8. Здатність організовувати діяльність аптеки із забезпечення населення, закладів охорони здоров'я лікарськими засобами та іншими товарами аптечного асортименту й впровадити в них відповідні системи звітності й обліку (управлінського, статистичного, бухгалтерського та фінансового) відповідно до вимог Національної лікарської політики, Належної аптечної практики (GPP) та здійснювати товарознавчий аналіз, адміністративне діловодство з урахуванням організаційно-правових норм фармацевтичного законодавства

Інтегративні кінцеві програмні результати навчання (ПРН), формуванню яких сприяє освітня компонента:

ПРН 2. Застосовувати знання з загальних та фахових дисциплін у професійній діяльності

ПРН 3. Дотримуватись норм санітарно-гігієнічного режиму та вимог техніки безпеки при здійсненні професійної діяльності.

ПРН 15. Надавати домедичну допомогу хворим при невідкладних станах та постраждалим у екстремальних ситуаціях.

ПРН 20. Здійснювати комплекс організаційно-управлінських заходів щодо забезпечення населення та закладів охорони здоров'я лікарськими засобами та іншими товарами аптечного асортименту. Здійснювати усі види обліку в аптечних закладах, адміністративне діловодство, процеси товарознавчого аналізу.

ПРН 22. Здійснювати управління фармацевтичними організаціями та визначати його ефективність з використанням функцій менеджменту. Приймати управлінські рішення на основі сформованих лідерських та комунікативних здібностей фармацевтичних кадрів щодо стратегічного планування діяльності підприємств.

У результаті вивчення освітньої компоненти здобувач освіти повинен знати:

- Знати систему оповіщення населення в умовах надзвичайних ситуації.
- Знати законодавчу базу щодо надання екстреної медичної допомоги, зокрема закон України «Про екстрену медичну допомогу».
- Мати спеціалізовані знання про невідкладні стани людини; принципи надання екстреної медичної допомоги.

вміти:

- Вміти визначити невідкладні стани; принципи та тактику надання екстреної медичної допомоги; провести організаційні та діагностичні заходи спрямовані на рятування та збереження життя людини.
- Вміти надавати домедичну допомогу при невідкладному стані.

володіти

- Проводити оцінку стану постраждалих при надзвичайних ситуаціях техногенного і природного характеру.
- Вміти надавати домедичну допомогу постраждалим при надзвичайних ситуаціях

4. Структура освітньої компоненти

Назви змістових модулів і тем	Обсяг у годинах					
	денна форма					
	усього	у тому числі				
л		сем.	пз	лаб.	с.р.	
1	2	3	4	5	6	7
Модуль 1. Медицина надзвичайних ситуацій						
<i>Змістовий модуль 1. «Медицина надзвичайних ситуацій»</i>						
Тема 1. Правові основи Державної служби медицини катастроф.	20	-	-	8	-	12
Тема 2. Надзвичайні ситуації природного характеру, їх медико-санітарні наслідки.	20	-	-	8	-	12
Тема 3. Надзвичайні ситуації соціально-політичного характеру, їх	20	-	-	8	-	12

медико-санітарні наслідки.						
Тема 4. Надзвичайні ситуації техногенного характеру, їх медико-санітарні наслідки.	21		-	8	-	13
Тема 5. Аварії на радіаційно небезпечних та хімічних об'єктах, їх медико-санітарні наслідки.	17	-	-	4	-	13
Тема 6. Організація лікувально-евакуаційного забезпечення населення за умов надзвичайних ситуацій.	17	-	-	4	-	13
Разом за змістовий модуль 1	115	-	-	40	-	75
Семестровий залік з модуля 1	5	-	-	5	-	-
Усього годин	120			45		75

5. Зміст програми освітньої компоненти

МОДУЛЬ 1 «МЕДИЦИНА НАДЗВИЧАЙНИХ СИТУАЦІЙ»

Змістовий модуль 1. «Медицина надзвичайних ситуацій»

Тема 1. Правові основи Державної служби медицини катастроф. Нормативно-правові акти, що визначають організацію та діяльність ДСМК. Організація ДСМК. Сили та заклади ДСМК. Взаємодія ДСМК з іншими аварійно-рятувальними службами. Особливості організації медичного забезпечення населення за умов надзвичайних ситуацій в країнах світу. Організація подачі інформації про надзвичайні ситуації у функціональній підсистемі Міністерства охорони здоров'я України у межах Урядової інформаційно-аналітичної системи з питань надзвичайних ситуацій. Планування заходів медичного забезпечення населення при надзвичайних ситуаціях. Структура плану та зміст його розділів. Організація медичного постачання формувань і закладів ДСМК. Державна служба України з надзвичайних ситуацій (*ДСНС України*).

Тема 2. Надзвичайні ситуації природного характеру, їх медико-санітарні наслідки. Поняття про надзвичайні ситуації. Класифікація та основні причини виникнення надзвичайних ситуацій в Україні. Класифікація надзвичайних ситуацій природного характеру. Причини виникнення стихійних лих в Україні. Медико-санітарні наслідки стихійних лих. Домедична допомога постраждалим при різних пошкодженнях та травмах.

Тема 3. Надзвичайні ситуації соціально-політичного характеру, їх медико-санітарні наслідки. Класифікація надзвичайних ситуацій соціально-політичного характеру. Причини виникнення надзвичайних ситуацій соціально-політичного характеру. Медико-санітарні наслідки надзвичайних ситуацій соціально-політичного характеру. Допомога постраждалим. Заходи щодо попередження виникнення надзвичайних ситуацій соціально-політичного характеру.

Тема 4. Надзвичайні ситуації техногенного характеру, їх медико-санітарні наслідки. Класифікація надзвичайних ситуацій техногенного характеру. Причини виникнення надзвичайних ситуацій техногенного характеру. Медико-санітарні наслідки надзвичайних ситуацій техногенного характеру. Домедична допомога постраждалим при різних пошкодженнях та травмах. Особливості надання домедичної допомоги при дорожньо-транспортних пригодах.

Тема 5. Аварії на радіаційно небезпечних та хімічних об'єктах, їх медико-санітарні наслідки. Причини та медико-санітарні наслідки аварій на радіаційно небезпечних об'єктах. Оцінка радіаційної обстановки в осередку надзвичайної ситуації. Прилади радіаційної розвідки. Засоби колективного, індивідуального та медичного захисту. Засоби колективного, індивідуального та медичного захисту. Класифікація хімічно небезпечних об'єктів. Причини та медико-санітарні наслідки аварій на хімічно небезпечних об'єктах. Оцінка хімічної обстановки в осередку надзвичайної ситуації. Прилади хімічної розвідки.

Тема 6. Організація лікувально-евакуаційного забезпечення населення за умов надзвичайних ситуацій. Мета і завдання лікувально-евакуаційного забезпечення за умов надзвичайних ситуацій природного і техногенного характеру. Види і обсяги медичної допомоги. Медичне сортування. Домедична допомога, її зміст та обсяги. Етапи медичної евакуації ДСМК, їх організація та завдання. Особливості організації лікувально-евакуаційного забезпечення при різних видах надзвичайних ситуацій. Особливості організації медичної допомоги дітям за умов надзвичайних ситуацій.

Семестровий контроль модуля 1.

6. Теми лекцій (непередбачено робочим навчальним планом)

7. Теми семінарських занять (непередбачено робочим навчальним планом)

8. Теми практичних занять

№ з/п	Назва теми	Обсяг у годинах
		Денна форма
1	Тема 1. Правові основи Державної служби медицини катастроф.	8
	Тема 2. Надзвичайні ситуації природного характеру, їх медико-санітарні наслідки.	8
	Тема 3. Надзвичайні ситуації соціально-політичного характеру, їх медико-санітарні наслідки.	8
	Тема 4. Надзвичайні ситуації техногенного характеру, їх медико-санітарні наслідки.	8
	Тема 5. Аварії на радіаційно небезпечних та хімічних об'єктах, їх медико-санітарні наслідки.	4
	Тема 6. Організація лікувально-евакуаційного забезпечення населення за умов надзвичайних ситуацій.	4
	Семестровий залік з модуля 1	5
Усього годин		45

9. Теми лабораторних занять (непередбачено робочим навчальним планом)

10. Самостійна робота

№ з/п	Назва теми	Обсяг у годинах
		Денна форма
1	Тема 1. Правові основи Державної служби медицини катастроф.	12
2	Тема 2. Надзвичайні ситуації природного характеру, їх медико-санітарні наслідки.	12

3	Тема 3. Надзвичайні ситуації соціально-політичного характеру, їх медико-санітарні наслідки.	12
4	Тема 4. Надзвичайні ситуації техногенного характеру, їх медико-санітарні наслідки.	13
5	Тема 5. Аварії на радіаційно небезпечних та хімічних об'єктах, їх медико-санітарні наслідки.	13
6	Тема 6. Організація лікувально-евакуаційного забезпечення населення за умов надзвичайних ситуацій.	13
7	Семестровий залік з модуля	-
	Усього годин	75

Завдання для самостійної роботи

1. Автотранспортні катастрофи Особливості організації лікувально-евакуаційного забезпечення.
2. Авіаційні катастрофи. Особливості організації лікувально-евакуаційного забезпечення.
3. Катастрофи на водному транспорті Особливості організації лікувально-евакуаційного забезпечення.
4. Аварії на шахтах. Особливості організації лікувально-евакуаційного забезпечення
5. Медичні засоби, що використовуються населенням при надзвичайних ситуаціях. Класифікація.
6. Майно, що використовується для медичного постачання формувань і закладів ДСМК. Класифікація.
7. Евакуація населення. Порядок проведення.
8. Сильнодіючі отруйні речовини (СДОР). Класифікація за клінічним проявом отруєння.
9. Сильнодіючі отруйні речовини. Види осередків ураження.
10. Алгоритми надання домедичної допомоги при різних невідкладних станах за умов надзвичайної ситуації.

Контроль самостійної роботи здобувачів вищої освіти здійснюється під час практичних занять у вигляді тестових завдань.

11. Критерії та порядок оцінювання результатів навчання

Поточний контроль включає перевірку теоретичних знань, виконання ситуаційних завдань та тести успішності навчання.

Модуль 1			
№ Практичного заняття	Оцінка	Кількість балів	Критерії оцінювання
Практичне заняття 1 (Теми 1-6)	відмінно	90-100	Тести – 60 балів Інші види робіт - 40 балів (ситуаційні завдання; усне опитування)
	добре/дуже добре	74-89	
	задовільно	60-73	
	незадовільно	0-59	
Всього за ЗМ 1		60-100	Поточні бали
Всього за Модуль 1		60-100	Поточні бали

* ЗМ – змістовий модуль

ОЦІНКА ЗА МОДУЛЬ

Рейтинг з дисципліни	Відсоток успішності	Рівень шкали ECTS	Оцінка за національною шкалою	
90-100	90-100%	A	Відмінно	Зараховано
82-89	82-89%	B	Добре	
74-81	74-81%	C		
64-73	64-73%	D	Задовільно	
60-63	60-63%	E		
35-59	35-59%	FX	Незадовільно	Незараховано
1-34	0-34%	F		

Оцінка «відмінно» за практичне заняття виставляється при умові свідомого, правильного і повного засвоєння матеріалу. Відповіді на теоретичні питання впевнені, аргументовані та логічні. Здобувач вищої освіти самостійно здатний застосувати знання і вміння при виконанні ситуаційних завдань та надав правильну відповідь на всі тести успішності навчання.

Оцінка «добре» виставляється за свідому і повну відповідь на теоретичні питання, але з деякими неточностями, які здобувач вищої освіти сам виправляє. Відповідь достатньо обґрунтована, незначне порушення послідовності. Здобувач вищої освіти самостійно, але з певною допомогою викладача здатний застосувати свої знання і вміння при виконанні ситуаційних завдань та надав правильну відповідь не менш ніж на 75 % тестів успішності навчання.

Оцінка «задовільно» виставляється за свідому, з незначними помилками відповідь на питання, які здобувач вищої освіти виправляє за допомогою викладача. Мають місце деякі порушення логічності і послідовності. Здобувач вищої освіти здатний самостійно застосувати знання і виконувати ситуаційні завдання за вказівками викладача та надав правильну відповідь не менш ніж на 60 % тестів успішності навчання.

Оцінка «незадовільно» виставляється за відповідь з великими помилками і прогалинами, де мають місце лише фрагменти знань. Відсутність самостійності у використанні набутих знань і виконанні ситуаційних завдань та якщо надано правильну відповідь менше ніж на 60 % тестів успішності навчання.

Після вивчення освітньої компоненти «Медицина надзвичайних ситуацій» здобувачі вищої освіти повинні *знати*: систему оповіщення населення в умовах надзвичайних ситуацій; законодавчу базу щодо надання екстреної медичної допомоги, зокрема закон України «Про екстрену медичну допомогу»; мати спеціалізовані знання про невідкладні стани людини; принципи надання екстреної медичної допомоги; *вміти*: визначити невідкладні стани; принципи та тактику надання екстреної медичної допомоги; провести організаційні та діагностичні заходи спрямовані на рятування та збереження життя людини; надавати домедичну допомогу при невідкладному стані; *володіти*: проводити оцінку стану постраждалих при надзвичайних ситуаціях техногенного і природного характеру; надавати домедичну допомогу постраждалим при надзвичайних ситуаціях.

12. Форми поточного та семестрового контролю успішності навчання

Поточний контроль здійснюється на підставі тестового контролю, усного опитування, виконання ситуаційних завдань. Семестровий контроль проводиться у формі семестрового заліку.

13. Методичне забезпечення

1. Навчальна програма освітньої компоненти;
2. Робоча навчальна програма дисципліни;
3. Силабус;
4. Календарно-тематичні плани лекцій, практичних занять та самостійної роботи студентів;

5. Конспект та мультимедійні презентації лекцій з дисципліни;
6. Перелік теоретичних питань і завдань для поточного контролю;
7. Методичні вказівки з дисципліни для викладача;
8. Методичні рекомендації до практичних занять для студентів;
9. Методичні рекомендації до аудиторної та позааудиторної самостійної роботи здобувачів вищої освіти;
10. Збірник тестових завдань до практичних занять;

14.Рекомендована література

Основна

1. Екстремальна медицина [Текст] : навч. посіб. для ВНЗ / А. А. Котвіцька [та ін.], 2014. - 124 с.
2. Олійник, Петро Володимирович. Комплектно-табельне оснащення військово-медичної служби [Текст] : навч. посіб. для фармац. ВНЗ і фармац. ф-тів мед. ВНЗ IV рівня акредитації / П. В. Олійник, 2006. - 368 с.

Допоміжна

1. Закон України “Про екстрену медичну допомогу”, від 05.07. 2012 р. №5081-VI.
2. Екстрена медична допомога травмованим на догоспітальному етапі: навчальний посібник / [В.О. Крилюк, С.О. Гур’єв, А.А. Гудима та ін.] – Київ. – 2016 – 400 с.
3. Екстрена медична допомога (вибрані аспекти): навчальний посібник / Всеукраїнська громадська організація «Всеукраїнська рада реанімації (ресусцитації) та екстренної медичної допомоги». – Донецьк: Ландон-XXI, 2014. – 320 с.
4. Екстрена медична допомога (до госпітальні протоколи): посібник // за редакцією професора О.В. Богомолец, професора Г.Г. Рощина. – Київ. Юстон. – 2016. – 212 с.
5. Домедична допомога (алгоритми, маніпуляції): Методичний посібник / [В.О. Крилюк, С.О. Гур’єв, А.А. Гудима та ін.] – К.: НВП "Інтерсервіс", 2014. – 84 с.
6. Перша долікарська допомога / Андрющенко В.П., Кушта Ю.Ф., Андрющенко Д.В. – Львів, Львівський національний медичний університет, - 2011. – 351 с.
7. Перша долікарська допомога : навч. посіб. для студентів вищ. навч. закл. / І.В. Кіреєв, О.О. Рябова, Н.В. Жаботинська та ін. ; за ред. І.В. Кіреєва. — Харків : НФаУ : Золоті сторінки, 2016. — 208 с.

15.Інформаційні ресурси, у т.ч. в мережі Інтернет

1. Про затвердження порядків надання домедичної допомоги особам при невідкладних станах [Електронний ресурс] : наказ МОЗ України від 09.03.2022 № 441. – Режим доступу : <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/z0356-22#Text>
2. НФаУ. Дистанційне навчання [Електронний ресурс] / Національний Фармацевтичний Університет. – Режим доступу : <http://pharmel.kharkiv.edu/>
3. Сайт кафедри фармакології та фармакотерапії <https://pharmacolpharmacother.nuph.edu.ua/>
4. Бібліотека НФаУ: <https://lib.nuph.edu.ua/>